

2 Ιανουαρίου 1905

Η πτώση του Πορτ Άρθουρ

Το 1867 ήταν σημαδιακή χρονιά για την Ιαπωνία. Αυτοκράτορας έγινε ο Μούτσου Χίτο, βάζοντας τέλος στην περίοδο των Σογκούν. Κατάργησε τη φεουδαρχία, παραχώρησε σύνταγμα στο λαό κι άνοιξε τις πύλες της Ιαπωνίας στο δυτικό πολιτισμό.

Στην απέναντι ασιατική ακτή, η απέραντη κι αδύναμη Κίνα γινόταν θέατρο ανταγωνισμού για τις Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένες Πολιτείες. Στα 1894, ο αυτοκράτορας της Ιαπωνίας κήρυξε τον πόλεμο κατά της Κίνας, την οποία νίκησε μέσα σε τέσσερα χρόνια (1898). Η Κίνα έχασε την Κορέα, που απέκτησε την ανεξαρτησία της, και τη Φορμόζα, που προσαρτήθηκε στην Ιαπωνία. Κι ακόμα, η Κίνα υποχρεώθηκε να πληρώσει μια τεράστια αποζημίωση. Για να βρεθούν τα χρήματα, οι Κινέζοι αναγκάστηκαν να πουλήσουν στη Γαλλία ένα μεγάλο κομμάτι της Ινδοκίνας (το σημερινό Βιετνάμ) και στην Αγγλία ένα κομμάτι της Βιρμανίας. Στη Γερμανία πούλησαν τη χερσόνησο Μάο Τουνγκ και στη Ρωσία το Πορτ Άρθουρ (στη χερσόνησο Λιάο Τουνγκ της Μαντζουρίας, στα ΒΑ της Κίνας).

Τη χρονιά, που άρχισε ο πόλεμος της Ιαπωνίας εναντίον της Κίνας, στο θρόνο της Ρωσίας ανέβηκε ο τσάρος Νικόλαος Β', που είχε ν' αντιμετωπίσει δύσκολα εσωτερικά προβλήματα. Όταν απέκτησε το Πορτ Άρθουρ, προέκτεινε ως εκεί τον υπερσιβηρικό σιδηρόδρομο, περνώντας τον μέσα από την Μαντζουρία. Άρχισε, έτσι, έντονος ο ρωσοϊαπωνικός ανταγωνισμός, που, μοιραία, οδήγησε στον πόλεμο.

Ο ρωσοϊαπωνικός πόλεμος ξέσπασε το 1904 με πρώτη συνέπεια την καταστροφή του τσαρικού στόλου στον Ειρηνικό. Στις 26 Ιουνίου 1904, οι Ιάπωνες έκαναν απόβαση στο Πορτ Άρθουρ και το πολιορκήσαν. Οχυρωμένο από στεριά και θάλασσα, το λιμάνι άντεξε σ' όλες τις επιθέσεις. Όμως, την 1η Αυγούστου του 1904, οι Ιάπωνες πέρασαν τις προχωρημένες γραμμές της άμυνας κι άρχισαν λυσσαλέες επιθέσεις στα οχυρά. Επί πέντε μήνες, το Πορτ Άρθουρ άντεξε όλες τις εφόδους.

Η άμυνά του έφτασε τα όρια του ηρωισμού και ο κόσμος παρακολουθούσε με θαυμασμό. Όμως, η πολιορκία από στεριά και θάλασσα δεν επέτρεπε τον ανεφοδιασμό του. Το Πορτ Άρθουρ λύγισε: Στις 2 Ιανουαρίου 1905, υπογράφηκε η συμφωνία της παράδοσης. Δέκα μέρες αργότερα, οι Ιάπωνες, μ' επικεφαλής τον στρατηγό Νόγκι, μπήκαν στην πόλη, αιχμαλώτισαν 40.000 Ρώσους και πήραν 500 κανόνια.

Η πτώση του Πορτ Άρθουρ επιτάχυνε την εξέλιξη του πολέμου. Στις 10 Μαρτίου, έπεσε η ρωσική αμυντική γραμμή του Μούκδεν (πρωτεύουσα της Μαντζουρίας, σημερινό Σεν Γιαγκ), όπου οι αντίπαλοι είχαν 120.000 νεκρούς. Ο τσάρος Νικόλαος έβγαλε στον Ειρηνικό τον στόλο της Βαλτικής, για μια τελευταία και απελπισμένη αναμέτρηση. Οι δυο στόλοι συναντήθηκαν στη θάλασσα της Τσουσίμα, ανάμεσα στην Ιαπωνία και την Κορέα. Η ναυμαχία της Τσουσίμα έγινε στις 27 Μαΐου 1905 με κατάληξη την καταστροφή του ρωσικού στόλου. Ο Ιάπωνας ναύαρχος Τόγκο είχε πετύχει την τελική νίκη. Ο πόλεμος τέλειωσε. Το Πορτ Άρθουρ προσαρτήθηκε στην Ιαπωνία, που το κράτησε ως τα τέλη του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Το 1945, η πια Σοβιετική Ένωση και η Κίνα συμφώνησαν να γίνει ναυτική βάση και για τις δύο χώρες, ενώ την άμυνά του ανέλαβαν οι Ρώσοι. Όμως, η πτώση του, το 1905, είχε τραγικές συνέπειες για τη Ρωσία (βλ. 9/1/1905).

1751: Γεννιέται ο Φερδινάνδος Α', αρχικά Φερδινάνδος Δ' της Νάπολη, έγινε Φερδινάνδος Α' βασιλιάς των δύο Σικελιών, όταν επέστρεψε στην Νάπολη το 1816, μετά την ήττα του Ναπολέοντα.

1788: Η Τζόρτζια εντάσσεται στις ΗΠΑ ως η 4η πολιτεία τους.

1811: Ο Αμερικανός γεροϋσιαστής Τόμας Πίκερινγκ γίνεται ο πρώτος που λογοκρίθηκε όταν αποκάλυψε εμπιστευτικά έγγραφα που είχαν σχέση με τον πρόεδρο των ΗΠΑ.

1895: Γεννιέται ο Σουηδός διπλωμάτης Κόμης Φόλκε Μπερναντότ. Επικεφαλής του Ερυθρού Σταυρού της χώρας του κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, δολοφονήθηκε το 1948 στην Παλαιστίνη ενώ εργαζόταν για τον ΟΗΕ, γιατί υποστήριζε ότι πρέπει να επιτραπεί στους Άραβες πρόσφυγες να επιστρέψουν στο Ισραήλ.

1942: Στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, οι Ιάπωνες κυριεύουν την πρωτεύουσα των Φιλιππίνων, Μανίλα και την κοντινή αεροπορική βάση στο Καβίτ.

1971: Σκοτώνονται 66 φίλαθλοι, όταν καταρρέει μία μπάρα στο γήπεδο ποδοσφαίρου του Ίμπροξ Παρκ στην Γλασκόβη της Σκωτίας, στο τέλος του αγώνα Ρέϊντζερς εναντίον Σέλτικ.

1992: Ο Μπούτρος Γκάλι αναλαμβάνει γενικός γραμματέας του ΟΗΕ για τη μία συν μία πενταετίες ως το 2002. Οι Ηνωμένες Πολιτείες τον ανάγκασαν να παραιτηθεί τον Δεκέμβριο του 1996.

2001: Αποκαλύπτεται ότι προσβλήθηκαν από λευχαιμία στρατιώτες χωρών του ΝΑΤΟ που υπηρέτησαν στην Βοσνία και στο Κόσοβο. Ενοχοποιούνται τα βλήματα απεμπλουτισμένου ουρανού.

2019: Στο Ζάππειο, οι ηγέτες Ελλάδας Κυριάκος Μητσοτάκης, Κύπρου Νίκος Αναστασιάδης και Ισραήλ Μπένζαμιν Νετανάχιου υπογράφουν συμφωνία για την κατασκευή του αγωγού East Med που θα μεταφέρει φυσικό αέριο από την Μέση Ανατολή στην Ευρώπη.

Η 2^α Ιανουαρίου στον πολιτισμό

2 Ιανουαρίου 1839

Φωτογραφία της Σελήνης

Ο Λουδοβίκος Ιάκωβος Νταγκέρ (γεννήθηκε στις 18 Νοεμβρίου 1787) σπούδασε φυσική, εργαζόταν υπάλληλος σε εφορία του Παρισιού αλλά η ανήσυχη καλλιτεχνική φύση του τον

ώθησε να εγκαταλείψει τη σιγουριά και να ασχοληθεί με τη σκηνογραφία. Ειδικεύτηκε στα σκηνικά της όπερας. Από το 1826, πειραματιζόταν με τον φωτισμό και προσπαθούσε να αποτυπώσει εικόνες σε χαρτί. Πρωτοπόρος στη φωτογραφία, ο Ιωσήφ Νιέπς ενδιαφέρθηκε για τη δουλειά του. Από το 1828, ξεκίνησαν συνεργασία στην έρευνα. Στα 1833, ο Νιέπς πέθανε αλλά ο Νταγκέρ συνέχισε τα πειράματα. Ανακάλυψε τον τρόπο με τον οποίο θα αποτύπωνε μια εικόνα μόνιμα. Ονόμασε την ανακάλυψή του «δαγεροτυπία». Εμείς τη λέμε φωτογραφία. Στις 2 Ιανουαρίου 1839, έγινε ο πρώτος άνθρωπος που μπόρεσε να αποτυπώσει την εικόνα του φεγγαριού σε χαρτί. Μια εβδομάδα αργότερα, στις 9 Ιανουαρίου 1839, παρουσίασε τα αποτελέσματα των ερευνών του στην ακαδημία Επιστημών, μη παραλείποντας να αναφέρει τη συμβολή του νεκρού πια Νιέπς. Τον ενέταξαν στη λεγεώνα της Τιμής και του έκοψαν ετήσιο επίδομα 6.000 φράγκων. Ετήσιο επίδομα 4.000 φράγκων εγκρίθηκε και στον κληρονόμο του Νιέπς. Ο Νταγκέρ πέθανε στις 10 Ιουλίου 1851.

1843: Στη Δρέσδη, δίνεται η πρεμιέρα της όπερας του Ρίχαρντ Βάγκνερ, «Ιπτάμενος Ολλανδός».

1876: Ιδρύεται στις Ηνωμένες Πολιτείες η εθνική κατηγορία ομάδων μπίτζ μπολ. Περιλάμβανε οκτώ συλλόγους.

1920: Γεννιέται στην Σοβιετική Ένωση ο Αμερικανός συγγραφέας, Ισαάκ Ασίμοφ, βιοχημικός. Έγινε γνωστός με τα επιστημονικής φαντασίας έργα του, μεταξύ των οποίων και τα «Μέσα στο άτομο» και «Ο ανθρώπινος εγκέφαλος».

1959: Εκτοξεύεται από την Σοβιετική Ένωση το πρώτο διαστημόπλοιο με κατεύθυνση την Σελήνη, το μη επανδρωμένο «Λούνα 1». Πέρασε 4.600 μίλια μακριά απ' την σελήνη και χάθηκε.

1995: Ανακαλύπτεται από επιστήμονες που χρησιμοποίησαν το τηλεσκόπιο Κεκ, στην Χαβάη, ο πιο μακρινός γαλαξίας που έχει ποτέ βρεθεί. Εκτιμήθηκε ότι βρίσκεται σε απόσταση 15 δισεκατομμύρια έτη φωτός από την Γη.

1997: Στα 30 του, ο Τούρκος αρσιβαρίστας, Ναϊμ Σουλεϊμάνογλου (ο αποκαλούμενος και «Ηρακλής τσέπης»), ανακοινώνει ότι αποχωρεί από τους στίβους. Κατείχε τρία χρυσά ολυμπιακά μετάλλια.